Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000033721
Datum:	16 augustus 2021
Opsteller:	M. Karels en T. Meuwissen
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Bijsteren
Onderwerp:	Transitievisie Warmte Harderwijk

Het college van B&W besluit de raad voor te stellen om:
De Transitievisie Warmte gemeente Harderwijk vast te stellen.

Inleiding

Aanleiding

Het Rijk heeft alle gemeenten de opdracht gegeven om voor 01-01-2022 een Transitievisie Warmte op te stellen. Aangezien de transitie naar een aardgasvrije samenleving een brede maatschappelijke opgave is werkt de Gemeente Harderwijk samen met Liander (netbeheerder), Endura (lokale energiecoöperatie), Omnia Wonen (woningcorporatie), UWOON (woningcorporatie) en Veluwe Duurzaam (duurzaamheidsloket). Op18 juni 2019 is door alle partijen de uitvoeringsstrategie Aardgasvrij wonen Harderwijk ondertekend.

Daarnaast is ook de samenwerking met de samenleving gezocht. Hiervoor zijn meerdere middelen ingezet.

- In 2019 zijn twee fysieke stadsgesprekken in het CCNV georganiseerd. Tijdens de eerste bijeenkomst waren ongeveer 450 inwoners aanwezig en hebben ze met elkaar gesproken over de kansen en aandachtspunten bij het aardgasvrij maken de gemeente Harderwijk. De tweede bijeenkomst was informatief, waarbij ongeveer 120 inwoners aanwezig waren.
- Naar aanleiding van deze stadsgesprekken zijn ook de eerste buurtinitiatieven (in de Zeebuurt en Stedenwaard) ontstaan welke graag gezamenlijk de buurt willen verduurzamen. Deze initiateven ondersteunen we zoals beschreven in de Transitievisie Warmte.
- Vanwege corona is begin 2021 een digitale bijeenkomst georganiseerd om te informeren over de analyse (H3 en H4) van de Transitievisie Warmte.
- In 2020 is de klankbordgroep Aardgasvrije gemeente Harderwijk gestart. Na een succesvolle aanmeldprocedure bestaat de klankbordgroep nu uit 12 inwoners welke proactief en kritisch meedenken en (on)gevraagd advies geven aan de project- en stuurgroep. De klankbordgroep is een mix van man – vrouw / oud – jong / inhoudelijk onderlegd – inhoudelijk niet onderlegd.
- Om geïnteresseerde inwoners te informeren over de concept Transitievisie Warmte, was op 7 juli 2021 een inloopbijeenkomst. In totaal zijn rond de 35 inwoners langsgekomen. De meeste wilden weten wat de transitievisie warmte gaat betekenen voor hun omgeving dan wel woning.

Kader

Nederland heeft, net als 195 andere landen het klimaatakkoord ondertekend, waarmee we ons verplicht hebben om de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO_2) vergaand te verminderen. De uitstoot van broeikasgassen moet worden verlaagd om de temperatuurstijging onder de 2 graden te houden. Daar komt bij dat vanwege de aardgaswinning in Groningen aardbevingen plaatsvinden. De Nederlandse Overheid heeft daarom besloten om de aardgaswinning in Groningen voor 2030 te stoppen en dat in 2050 de gebouwde omgeving aardgasvrij moet zijn.

In het coalitieakkoord 2018-2021 van de gemeente Harderwijk staat duurzaamheid centraal. Waarbij ook duidelijk aandacht is voor aardgasvrij bouwen en de transformatie van de bestaande woningen naar aardgasvrije woningen.

Op 17 juni 2021 is door de gemeenteraad de Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Veluwe 1.0 vastgesteld. Onderdeel van de RES is de Regionale Structuur Warmte (RSW). Hierin wordt ingegaan op de regionale kansen voor duurzame warmte. Hieruit blijkt dat er weinig regionale warmtebronnen zijn en dit voornamelijk gemeentelijk wordt ingevuld. Een uitzondering hierop is het onderzoek naar om in Harderwijk mogelijk de restwarmte van een potentieel datacenter in Zeewolde te gebruiken.

De gemeente Harderwijk wil een duurzame en schonere gemeente zijn voor de inwoners en ondernemers van vandaag, maar ook voor de volgende generaties. In het klimaatbeleid “De Energieke Stad” stelt de gemeente Harderwijk zichzelf het doel om de CO_2-uitstoot met 45% te verminderen in 2031 ten opzichte van 2010. In de uitvoeringsstrategie is de aardgasvrije samenleving als één van de aandachtsgebieden aangewezen

Juni 2019 heeft het college van B&W de uitvoeringsstrategie Aardgasvrij Wonen Harderwijk vastgesteld, welke op 18 juni 2019 is ondertekend door alle partners. Hierin is aangegeven met elkaar te werken aan de warmtetransitie, met daarin als eerste stap het opstellen van de Transitievisie Warmte.

Alternatieven

De transitievisie warmte niet vaststellen

1. Daarmee mist de gemeente een kader om de verduurzaming van de gebouwde omgeving in de gemeente Harderwijk, stapsgewijs fossiele energie te reduceren (besparend) en de warmtevoorziening te verduurzamen (opwekken);
2. Daarmee wordt niet voldaan aan de eis vanuit het Rijk om als gemeente de Transitievisie Warmte voor 31 december 2021 door de Raad te hebben vastgesteld.

Beoogd effect

- Bijdragen aan het realiseren van de landelijke doelstelling om in 2050 de gebouwde omgeving aardgasvrij te hebben;
    - Daarbij de doelstelling om in de periode tot en met 2030 in totaal 4.000 bestaande gebouwen in de gemeente Harderwijk minimaal aardgasvrij-ready* gemaakt zijn, waarbij het streven is om daarvan 1.000 bestaande gebouwen aardgasvrij te maken.
- Bijdragen aan het realiseren van de doelstelling van de Energieke Stad om in 2031 de CO2-uitstoot met 45% te verminderen;
- Duidelijkheid geven aan inwoners en ondernemers van de gemeente Harderwijk over de warmtetransitie tot en met 2050;
- Het draagvlak voor de warmtetransitie in de gemeente Harderwijk te vergroten door inzicht te geven in de aanpak en onderliggende keuzes die daartoe hebben geleid;
- Per buurt een eerste indicatie aan te geven wanneer de buurt, met de kennis van nu, aardgasvrij wordt en welke voorkeursalternatieven om aardgasvrij te worden hierbij van toepassing zijn.
- Zowel gemeentebreed als buurtgericht samen met de partners op te trekken in de verduurzaming van de gebouwde omgeving waarmee koppelkansen worden benut, overlast wordt gereduceerd en maatschappelijke kosten zo laag mogelijk uitvallen.

** Aardgasvrij-ready betekent dat woningen qua bouwkundige en installatietechnische voorzieningen voor verwarming, warm tapwater en koken gereed zijn voor afkoppeling van het aardgasnet en aansluiting op een alternatieve energie-infrastructuur. Die afkoppeling van het aardgasnet en koppeling aan de nieuwe energie-infrastructuur kunnen later zonder grote inspanningen en overlast voor bewoners plaatsvinden.*

Argumenten

1.1 De Transitievisie Warmte is op basis van draagvlak opgesteld

De Transitievisie Warmte is opgesteld samen met Liander, Omnia Wonen, UWOON, Endura en Veluwe Duurzaam. Opmerkingen, commentaren en input vanuit de stadsgesprekken zijn hierin waar mogelijk maximaal in verwerkt. In de stuurgroep zijn alle partijen vertegenwoordigd door een

bestuurder en hebben unaniem aangegeven akkoord te zijn. Door de klankbordgroep aardgasvrije gemeente Harderwijk is opbouwend en kritisch meegekeken. De adviezen en opmerkingen van de klankbordgroep zijn verwerkt in de Transitievisie Warmte Harderwijk. In de bijlage zit de memo's van de klankbordgroep met hun advies en een brief van de stuurgroep waarin ze de steun uitspreken voor de Transitievisie Warmte Harderwijk.

1.2 Het voldoet aan de eisen vanuit het Rijk.
De transitievisie Warmte geeft inzicht hoe de gemeente Harderwijk met de warmtetransitie omgaat. Per buurt is een eerste indicatie aan te geven wanneer de buurt, met de kennis van nu, aardgasvrij wordt en welke voorkeursalternatieven om aardgasvrij te worden hierbij van toepassing zijn.

Omgevingswet
De warmtetransitie gaat impact hebben op de fysieke leefomgeving. Bijvoorbeeld het isoleren van gebouwen en de aanleg van nieuwe infrastructuur voor levering van warmte. Hoe groot de impact precies is in elke straat, buurt of wijk hangt van vele zaken nog af. In de uitvoeringsplannen per buurt moet verder uitgewerkt worden wat de impact precies is.

Financiën
Voor de uitvoering van de warmtetransitie is naast de inzet van de gemeentelijke capaciteit ook een financieel budget van €150.000,- per jaar nodig. Zeker in de eerstkomende tien jaar, waarin veel ontwikkelt en onderzocht wordt. Daarnaast houden we subsidiestromen vanuit het Rijk en de Provincie Gelderland nauwlettend in de gaten om wanneer mogelijk aanvullende financiering te creëren.

Het budget wordt ingezet voor het doorzetten van de projectorganisatie, ondersteunen van initiatieven, het organiseren van bijeenkomsten, stimulerende activiteiten, het uitvoeren van onderzoeken en het opstellen van de uitvoeringsplannen voor de potentiebuurten.

Voor 2021 en mogelijk 2022 zijn deze kosten gedekt vanuit decembercirculaire 2019 (een eenmalige bijdrage vanuit het Rijk ter ondersteuning van de warmtetransitie), zoals aangegeven in het raadsbesluit h200050803. Voor de financiële middelen vanaf 2023 wordt deze betrokken bij de kadernota in 2022.

De financiële middelen voor de realisatie van de uitvoeringsplannen zijn nog niet gedekt. Per buurt wordt in het uitvoeringsplan per partij aangegeven welke investering wordt verwacht om het uitvoeringsplan te realiseren.

Duurzaamheid
De Transitievisie Warmte geeft invulling aan de warmtetransitie, de overgang van aardgas naar een duurzame warmtebron. Dit draagt bij aan het reduceren van de CO_2-uitstoot. De andere pijlers van de duurzaamheidsvisie worden meegenomen als koppelkansen in de uitvoering.

Communicatie
Een persbericht over de vaststelling van de Transitievisie Warmte. Wat betreft de verder communicatie rond de uitvoering staat aangegeven in hoofdstuk 7 van de Transitievisie Warmte.

Uitvoering
Na vaststelling van de Transitievisie Warmte wordt in de eerste buurten het buurtproces gestart om een uitvoeringsplan op te stellen. In 2021 worden in de eerste buurten de processen opgestart. In hoofdstuk 10 van de Transitievisie Warmte is een planning op hoofdlijnen weergegeven voor de komende 10 jaar.

Bij de uitvoering wordt gewerkt vanuit drie beleidslijnen:

1. Een gemeentebreed aanpak, waarbij op basis van communicatie en kennis opdoen, alle huishoudens binnen de gemeente worden meegenomen in de mogelijkheden om hun woning te verduurzamen en mogelijk al aardgasvrij te maken;
2. Buurtgebonden aanpak, waarbij met elke potentiebuurt een uitvoeringsplan wordt opgesteld, waarin wordt uitgewerkt hoe deze stapsgewijs aardgasvrij kan worden;
    - De tien potentiebuurten zijn:
        - Drift, Hanzewaard, Nachthok, Stedenwaard, Stadsdennen-Zuidwest, Tinnegieter, Weiburg, Wittenhagen-Zuid, Zeebuurt-Oost, Zeebuurt-West
    - Daarnaast zijn een aantal buurten aangewezen als verkennngsbuurten. Op basis van de huidige kennis kunnen dit buurten zijn die na 2030 aan de beurt zijn. Of dat ook daadwerkelijk is moet richting 2030 verder worden onderzocht.
3. Onderzoektraject, waarbij specifieke vraagstukken dan wel belemmeringen die rondom de warmtetransitie spelen opgelost worden, zodat in de tijd steeds meer snelheid in de uitvoering mogelijk is.

Evaluatie
De warmtevisie wordt minimaal elke 5 jaar herzien. Op deze manier worden nieuwe inzichten, ervaringen, innovaties en autonome ontwikkelingen meegenomen. Daarbij geeft dit de mogelijkheid om de strategie te kunnen bijsturen om de gestelde doelen te behalen. Uiterlijk 2026 wordt de warmtevisie 2.0 aangeboden aan de gemeenteraad.

Om de warmtevisie te herzien is het noodzakelijk om te weten hoe het de eerste 5 jaar is gegaan. Welke projecten zijn afgerond/ nog bezig? Wat zijn de behaalde resultaten en wat zijn de opgedane ervaringen? Hiervoor wordt een monitoring uitgevoerd welke wordt betrokken bij het opstellen van de warmtevisie 2.0.

Naast de monitoring wordt halverwege (na 2,5 jaar) een compacte voortgangsrapport geschreven voor de klankbordgroep en stuurgroep met daarin de voortgang. Hierin staat beschreven welke resultaten zijn bereikt en worden suggesties gegeven om bij te sturen mocht het nodig zijn. Deze voortgangsrapportage wordt ter kennisname met het college van B&W en de gemeenteraad gedeeld.

Bijlagen
1. Transitievisie Warmte gemeente Harderwijk
2. h210075466 Raadsbesluit Transitievisie Warmte
3. Reactie klankbordgroep op deel 1 - Transitievisie Warmte Harderwijk
4. Reactie klankbordgroep op definitief concept Warmtevisie Harderwijk
5. h210074038 Brief stuurgroep advies TVW
6. Persbericht Warmtevisie nieuwe stap op weg naar aardgasvrij wonen in Harderwijk en Hierden